

'Passat en net'

Una vida passada en net

L'escriptor borrianenc Domènec Marzà ha obtingut el premi de Narrativa Ciutat de Vila-real

Josep Palomero



seleccionats.

Aquest és el cas del relat que ens ocupa, 'Passat en net', amb què l'escriptor borrianenc Domènec Marzà, d'ascendència poblatina i durant unes dècades catedràtic d'institut a Barcelona, ha obtingut el premi de Narrativa Ciutat de Vila-real 2014, publicat recentment per l'editorial Tres i Quatre.

Es tracta d'una obra que cobreix un període d'onze anys (1996-2006) d'observacions i d'anotacions esportades -en fi, passades en net- de l'autor/narrador, en què destaquen algunes qualitats. En primer lloc, la pulcritud i netedat de la prosa, molt adequada i ben ajustada al context propi de la reflexió, amb un adjectiu concisa, puntual i exacta, sense concessions gratuïtes a la verborrea fàcil i innecessària amb què a vegades cauen els autors d'aquesta mena de produccions literàries, en què preval el subjectivisme. En segon lloc, les contínues referències a l'ofici de lector i, en especial, de lector d'aquest gènere constituït pel magma de dietaris, diaris personals o quaderns de notes que diversos escriptors de bona factura han elaborat i publicat d'ençà les reflexions de Montaigne, entre els quals l'autor esmenta amb més o menys freqüència observacions de Josep Pla, Joan Fuster -de qui va publicar 'Contra el nacionalisme i altres textos-', Vicent Marco Miranda, Emili Gómez Nadal, Enric Sòria, Xavier Ferré, Juan Gil-Albert, Sándor Márai i un grapat més.

Aquestes conjunt d'allusions a diverses lectures, potencia el discurs de la quotidianitat i l'eleva a la categoria de dissertació metaliterària, ja que aporta densitat al conjunt i deixa un solatge crític que esponja la resta de comentaris, que potser sense aquestes aportacions no interessarien tant.

ESTRUCTURA

Estructurat, doncs, en onze capítols corresponents als distints períodes d'anotacions anuals, la lectura esdevé molt amena per tal com allò que planteja el narrador salta d'un escenari a un altre sense identificació de data; la distinció del lloc, en canvi, es desprén de les respecti-

ves exposicions de cada fragment. Aquests escenaris vitals/literaris són: el Port de Borriana, on el protagonista va passar la infantesa en la dècada dels cinquanta, quan aquest era un indret humanitzat i arcàdic, on atracaven barcos estrangers que carregaven taronja cap als ports europeus, i on retorna de tant en tant a l'apartament familiar i li sobrevenen tota mena de records; la Pobla Tornesa, d'on provenien els pares i on els té enterrats; Berge, el poblet del Baix Aragó d'on descendeix la dona i on passa temporades; i Barcelona, on ha viscut i on ha exercit la professió d'ensenyar -com també a Cornellà-.

Des d'aquests escenaris, impellit per l'observació i pels records, l'autor va suggerint aspectes de la seua biografia: l'escoleta unitària del Port de Borriana on va aprendre les primeres lletres, l'institut Francesc Tàrraga de Vila-real on va rebre la formació bàsica d'adolescent, permeable a les nobles influències dels bons professors; els hotels en què aquells anys va treballar com a recepcionista; la primera estada a París, on va constatar la immensitat del món; els estudis a l'Autònoma de Barcelona, on va compartir pis amb una colla d'altres estudiants provinents de les terres de Castelló, etc. I tot això, explicat amb contenció, amb respecte i una certa reserva, que fins i tot el porta a citar els noms de les persones alludides facilitant-ne només les inicials, excepte en uns pocs casos, com en el

de la seua filla Clara que, en canvi, estan perfectament identificats.

Quan ho troba pertinent, l'autor no s'està de reflexionar sobre les diferències que constata entre el seu país de naixença i la Barcelona d'adopció. Però tan sols s'hi aproxima, ja que accepta tàcitament que, sense haver viscut l'evolució quotidiana dels fets diferencials, li falten les claus adequades per a interpretar que, en tres dècades, l'evolució haja sigut tan desigual i, segons com, tan desafortunada en el cas valencià ("Ara me'n sento deslligat del tot i veig la realitat valenciana des de fora, des de lluny. La qual cosa no deixa de ser paradoxal. Em vaig conscienciar políticament des del valencianisme i no he viscut mai en una València autònoma i em costa dir 'Comunitat'. No he conegut l'administració autònoma, no m'he mogut per oficines i organismes oficials on es podia parlar i presentar impresos en valencià... Tampoc no he fet de professor al meu País.").

IMPRESIONS

Com correspon al gènere, és aquesta una prosa en què predominen les impressions amb què el narrador, davant d'uns determinats fet i d'unes sensacions viscudes, tracta de traslladar al lector l'estat d'ànim que l'aclapara, bé que es tracte de les defuncions familiars o de les d'antics professors (Ramon Aramon i Serra, César Simón), com la poca simpatia que sent per tota classe de banderes o la visió llunyana del Penyagolosa. Reflexions que sorgeixen quan "Tot convida a estar-se a casa. Llegir, un poc de música..." i que Domènec Marzà ha tingut la paciència d'anotar-les i de passar-les en net perquè, llegint-les, almenys els amics revisquem la vida desconeguda de l'amic allunyat. ≡

Així com el narrador d'una història de ficció és una veu que perfectament pot no coincidir gens amb la identitat de l'autor, en el cas del dietari -també anomenat, precisament, diari personal-, la situació se simplifica molt més perquè ací l'autor, tot i que en ocasions recorre també a l'estratègia de la ficció, o incorre en una alteració deliberada de la percepció de la realitat, manté la voluntat d'expressar els seus pensaments perquè el lector conega com examina la vida i com es projecta com a personatge, per la qual cosa el producte literari que s'obté resulta inevitablement veraç i sincer, per més que els centres d'interès hagen estat prèviament

Publicació

L'editorial Tres i Quatre ha estat l'encarregada d'editar el llibre de Marzà

la cartelera



El Espacinema proyecta el filme 'Lemale et ha'halal'

→ El Espai d'Art Contemporani de Castelló projecta esta semana en su ciclo 'Espacinema' (los días 16 y 18, a las 20.00 horas, y el 17, a las 22.00 horas), la cinta 'Lemale et ha'halal', que aborda la historia de una joven que ve empañados sus planes de boda cuando fallece su hermana y deja solos a su marido y su hijo pequeño. ≡

'El amanecer del planeta de los simios', en Benicàssim

→ Del 19 al 22 de septiembre, el Teatre Municipal de Benicàssim, ofrecerá el visionado de 'El amanecer del planeta de los simios'. Un grupo de simios evolucionados genéticamente, capitaneados por Cesar, se convierte en la raza dominante del planeta tierra. Su única amenaza es un grupo de humanos que han sobrevivido. ≡



noticias culturales

Benassal ret homenatge a Pere-Enric Barreda

→ Ahir dissabte, 13 de setembre, es va homenajar el prestigiós llatísta Pere-Enric Barreda en una reunió de l'Institut d'Estudis Catalans a Benassal. Barreda fou professor del Departament de Filologia Llatina, de la Universitat de Barcelona, el cronista oficial de Benassal i d'Ares i un gran impulsor de la Fundació Carles Salvador. ≡



El Teatro Mónaco de Onda espera ser un referente

→ El Ayuntamiento de Onda ha invertido 60.000 euros para que el Teatro Mónaco sea un referente en la provincia. Con esta partida se ha mejorado el pavimento por un vinilo especial para auditorios, se han adecuado los baños, pintado las escaleras y el entorno del escenario, y eliminado humedades en las paredes y el techo. ≡